

Diakoniabarometri 2022
Muuttuva ja muuttava diakonia
Meri Kalanti, Maija Hietaniemi ja Sirkku Hammarén

Kirkon diakonian päivät 17.9.2022

Tausta ja toteutus

- Toteuttajat: Diakonian tutkimuksen seura, Diakonia-ammattikorkeakoulu, Diakoniatyöntekijöiden Liitto ja Kirkkohallitus
- Kyselyyn vastasi 355 diakoniatyöntekijää, mikä on 27 % Suomen evankelisluterilaisen kirkon työntekijöistä, eniten sosionomi (AMK)-diakoni koulutustaustaisia (39 %)
- Eniten vastaajia (42%) ikäluokasta 50-59-vuotiaat
- 2/3 vastaajista työskennellyt diakoniatyössä yli 11 vuotta
- Eniten vastauksia tuli Mikkelin (51) ja Lapuan (49) hiippakunnista

Koronan vaikutukset diakoniatyöhön

Meri Kalanti

Tutkimuskysymyksiä

- Miltä diakoniatyön arki on näyttänyt koronan keskellä?
- Onko korona tuonut jotain uutta diakoniatyöhön?

- Avun tarve on kasvanut korona-aikana ja se on näkynyt mm. Kasvavina asiakasmäärinä sekä uusien työmuotojen ja -välineiden kehittämisenä ja käyttöön ottamisena
- Korona-aika on vaikuttanut diakoniatyöntekijöiden ja diakonian asiakkaiden jaksamiseen –joka kuudes diakoniatyöntekijä arvioi, että voimavarat muutosten kohtaamiseen on vähissä
- Korona-aika on muuttanut työtapoja ja -välineitä, lähes jokainen on ottanut uusia työtapoja käyttöön ja digiloikka on ollut huima; 76 prosenttia vastasi käyttävänsä säännöllisesti Teamsia työssään, vuonna 2018 sitä ei edes vielä kysytty
- Taloudellisen- ja ruoka-avustamisen määrät ovat kasvaneet vuodesta 2020
- Asiakasryhmissä sama viiden kärki kuin vuonna 2020, eniten on kohdattu mielenterveyden ongelmista kärsiviä, fyysisesti sairaita, säännöllisesti toimeentulotukea saavia, toistuvasti ruoka-avun tarpeessa olevia sekä pitkäaikaistyöttömiä
- Uutena ryhmänä koronan takia lomautetut, joita kohtasi vähintään kuukausittain 57 prosenttia vastaajista

Taulukko 2.8 Työhön on kuulunut paljon tai melko paljon seuraavia osa-alueita vuonna 2020 verrattuna vuoteen 2022, % vastaajista, N=468–474 (2020) ja N=355–342 (2022).

	2020	2022
Taloudellinen avustaminen	77	83
Ruoka-avustaminen	65	80
Sielunhoitotyö	70	78
Diakoninen vanhustyö	58	64
Asiakastyö seurakunnan tiloissa	80	59
Mielenterveystyö	48	58
Yhteistyö sosiaalitoimen/Kelan kanssa	46	51
Talous- ja velkaneuvonta	47	51
Hallinnolliset tehtävät	35	37
Kotikäyntityö	57	35
Terveyden edistäminen	26	32
Vapaaehtoistoiminnan ohjaaminen	42	32

Vapaaehtoiset diakonian toteuttajina

Maija
Hietaniemi

Tutkimuskysymyksiä

Mitä on diakonian piirissä tapahtuva vapaaehtoistoiminta? Millaisissa tehtävissä toimitaan? Keitä toimii?

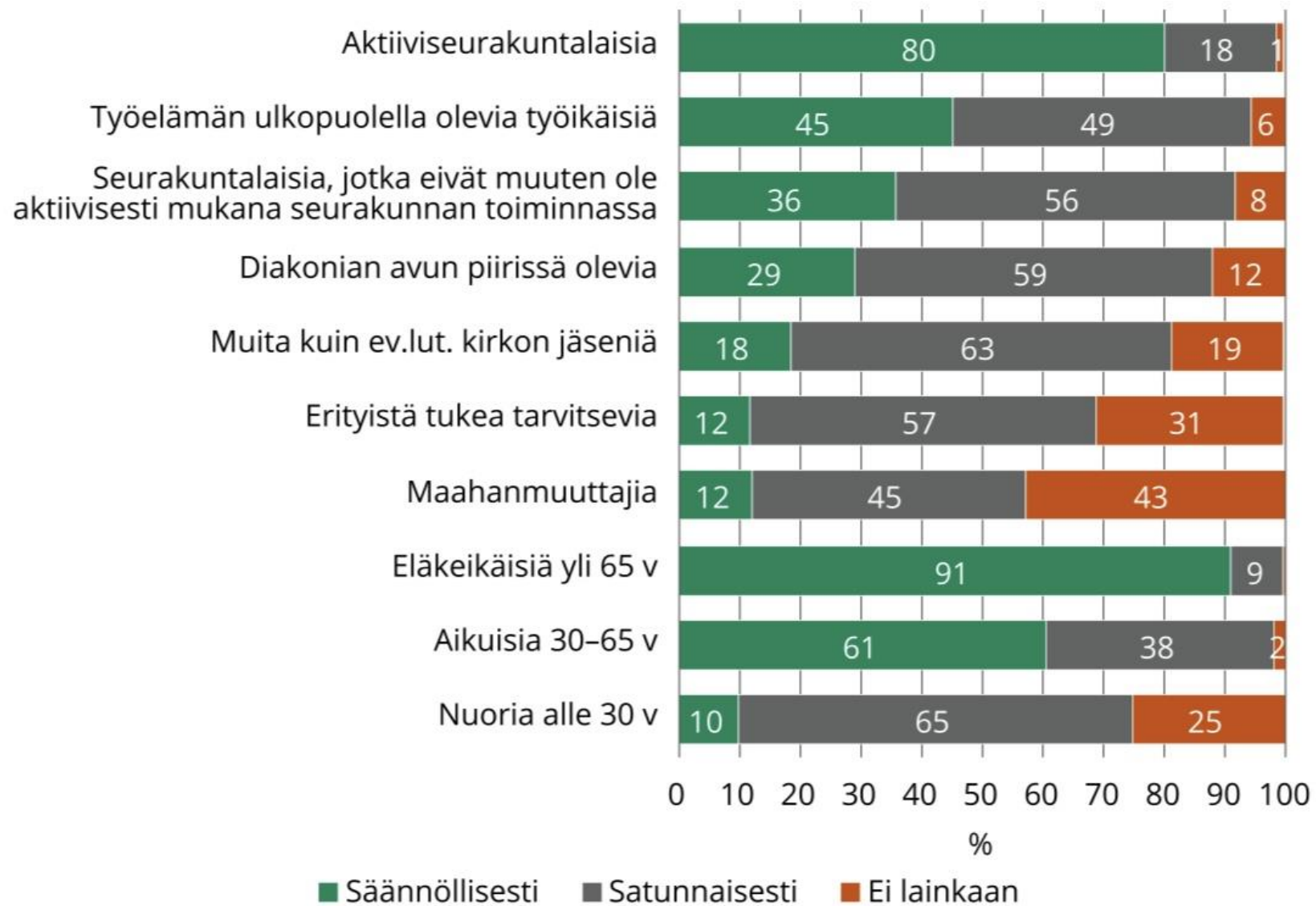
Miten korona vaikutti vapaaehtoistoimintaan?

Millaista tukea vapaaehtoistoiminnan kehittämiseen tarvitaan?

Keskeiset käsitteet:
vapaaehtoistoiminta, osallisuus

Vapaaehtoistoiminta viime vuosina ja korona-aikana

- ❑ Konkreettinen avustava toiminta, kuten ruokajakelu, vapaaehtoistehtävät käsillä tehden, yhteisvastuukeräys, taloudellisen avun lahjoittaminen, jumalanpalvelustehtävät ja ystävätoiminta koettu tärkeimpinä osallistumisen kanavina
- ❑ Toiminta koki haasteita korona-aikana, mutta jatkui rajoitusten ehdoilla.
- ❑ Akuuttiin tarpeeseen vastaaminen, toiminnan mukauttaminen terveysturvalliseksi, vapaaehtoiset työntekijöiden rinnalla
- ❑ Myös uusia digitaalisia vapaaehtoistehtäviä syntyi.

Diakoniatyössä toimivien vapaaehtoisten profiili, % vastaajista

▶ Vapaaehtoistoiminnan roolin vahvistumiseksi kaivataan lisää

Tiimityötä yli työalarajojen, 66 %

Vapaaehtoistoiminnan koordinointiin kohdennettua työaika, 62 %

Työyhteisön asenneilmapiirin muutosta suhteessa vapaaehtoistyöhön, 47 %

Koulutusta vapaaehtoisten ohjaamiseen, 38 %

Budjettivaroja toiminnan kehittämiseen, 29 %

Johdon tukea, 24 %

Toimitiloja, 9 %

Johtopäätöksiä

- ❑ Vapaaehtoistoiminta on monimuotoista ja mukautuu alueellisesti tarpeiden ja kulttuurin mukaan, hiippakunnallisia eroja.
- ❑ Diakoninen vapaaehtoistoiminta tavoittaa matalalla kynnyksellä eri ikäisiä ja taustaisia ihmisiä
 - Merkitystä kirkkoon ja jäsenyyteen sitoutumiselle
 - Osallisuuden mahdollistaminen, elämän merkityksellisyyden vahvistaminen, yhdessä toimiminen ja diakonian toteuttamiseen mukaa kutsuminen on diakonian ydintä ja kirkon perustehtävää.
- ❑ Tärkeää: tehtävänkuvaus ja valtuutus työn kehittämisessä ja rajaamisessa, resurssointi myös työaikana, työn suunnitteleminen yhdessä seurakuntalaisten kanssa, ihmisten erilaisille taidoille tilan antaminen, yhteinen tehtävä
- ❑ Vapaaehtoistoiminta tarvitsee koronan jäljiltä elvyttämistä.
- ❑ Voisiko osallisuuden edistäminen olla vieläkin selkeämmin sanoitettu painotus ja suunta diakonialle sekä rooli tulevaisuuden sote-kentässä?

Asiakas verkostotyön keskiössä

Sirkku Hammarén

Tutkimus-
kysymyksiä

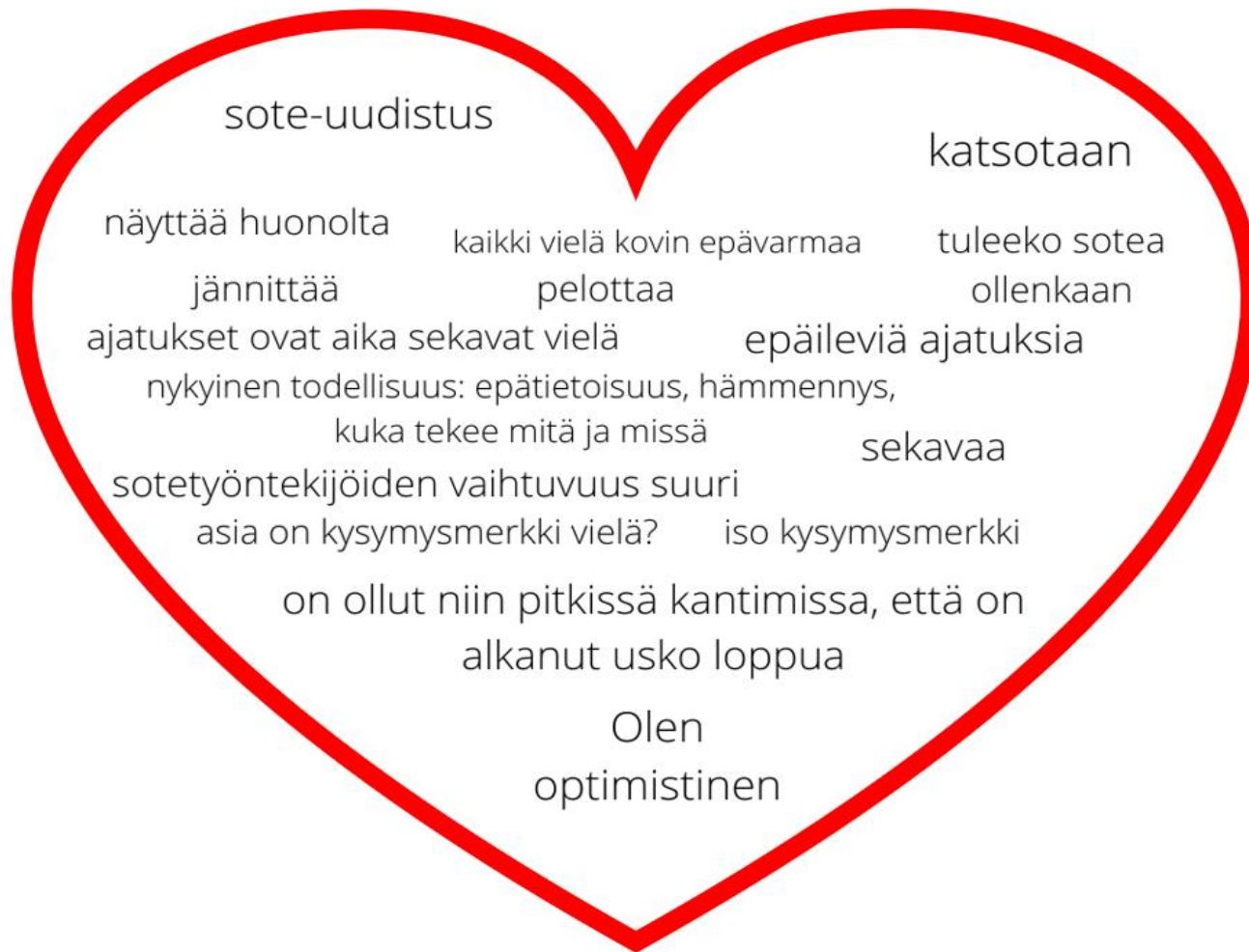
Minkälaista verkostoyhteistyötä diakoniatyöntekijät tekevät eri toimijoiden kanssa

Mitä vaikutuksia diakoniatyöntekijät arvelevat sote-palvelujen muutosten tuovan asiakkaidensa saamiin palveluihin?

Millä tavalla diakoniatyöntekijät ovat olleet valmistelemassa sote- ja hyte-yhteistyötä?

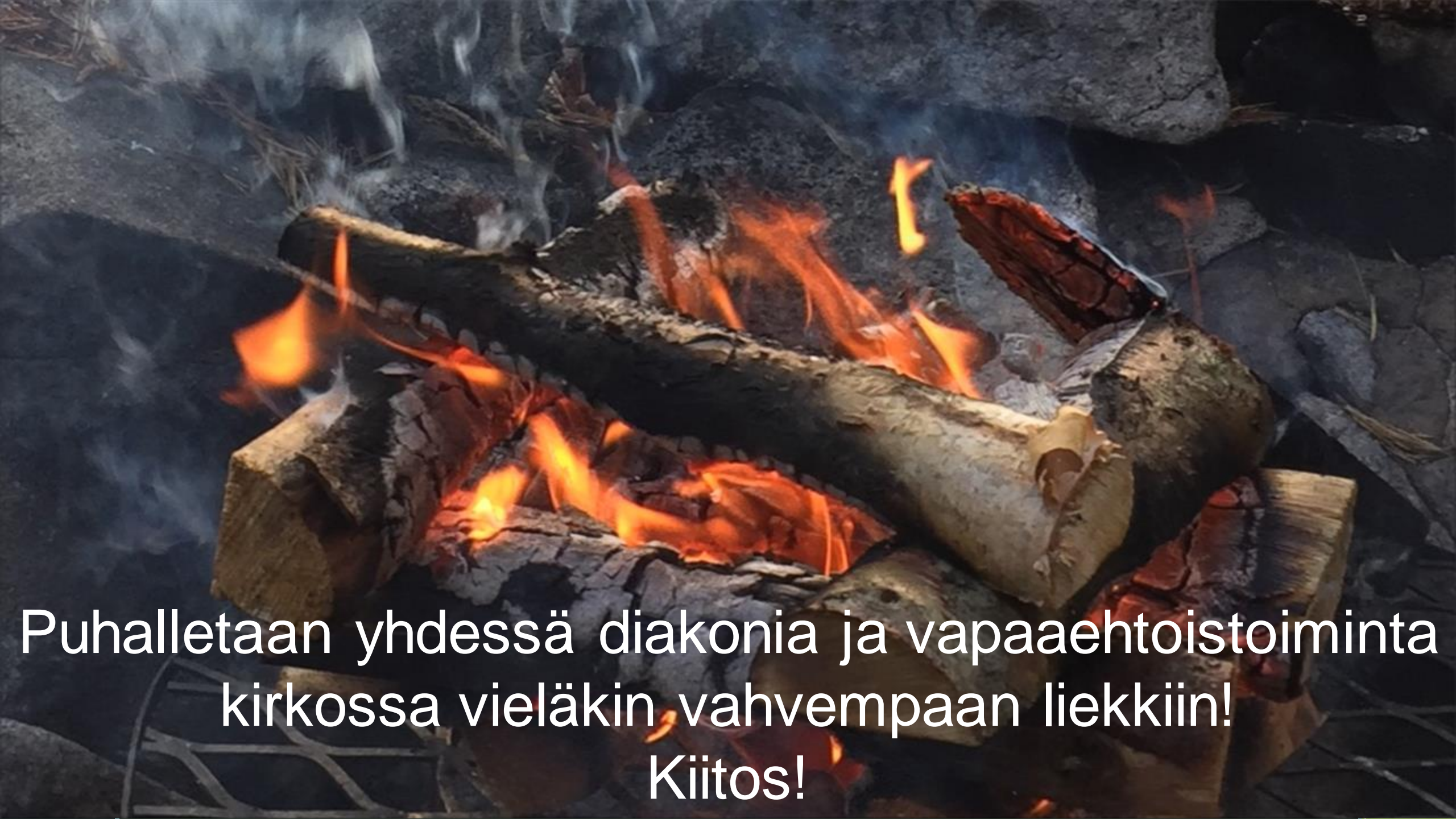
Miten diakoniatyöntekijät kokevat työhönsä liittyvät muutokset?

- Diakoniassa tehdään laaja-alaista ja moniammatillista yhteistyötä. Useammalla kuin joka toisella vastaajalla oli yhteistyötä vähintään kuukausittain aikuissosiaalityön, järjestöjen, yhdistysten, paikalliskauppojen, Kelan ja vanhussosiaalityön kanssa.
- Yllättävää oli, että joka 3:s vastaaja oli tekemisissä sähköyhtiöiden kanssa
- Diakoniatyössä avuntarve ja uudet asiakkaat lisääntyivät koronapandemian 1 aallon aikana, mikä näkyi annetun palveluohjauksen kasvuna. Jopa 80 % diakoniatyöntekijöistä arvioi, että jatkossa palveluohjauksen tarve tulee vielä lisääntymään v.2023 hyvinvointialueiden aloitettua toimintansa. Tuen tarve hakemusten täyttämässä tulee lisääntymään(arvioi 70 % vastaajista, vrt.2018)
- Diakoniatyö on tärkeä yhteistyökumppani sotetoimijoiden kanssa(yli puolet vastaajista arvioi). Toisaalta joka toinen työntekijä epäili, että yhteistyö ei tule olemaan sujuvaa.
- Voimavaroja kohdata muutoksia työssä löytyy aiempaa vähemmän (10 prosenttiyksikköä vähemmän kuin vuonna 2018, jolloin 94% koki omaavansa jokseenkin hyvät voimavarat) ja muutokset ovat jatkuvia. Joka kolmas arvioi kuitenkin, ettei saa riittävästi tukea muutokseen eikä jaksaa niitä hyvin.
 - ❑ Toiminta- ja taloussuunnitelmissa huomioitava asiakkaiden elinkustannusten nousu(sähkön- ja ruuan hinnan kallistumiset)
 - ❑ Seuraako kirkko kehityksessään hyvinvointialueiden trendiä(digipalvelut, virkojen väheneminen syrjäalueilta)

Ristiriitaa lain kanssa,
joka korostaa palvelujen
yhdenvertaisuutta :

- Sotepalveluiden alueellinen saavutettavuus heikkenee, arvelee useampi kuin joka toinen
- Sama huoli jaettiin kuntiin jäävistä hyvinvointia ja terveyttä edistävästä palveluista
- Joka 3:s ei osannut ottaa kantaa väittämään ”sosiaali- ja terveyspalveluiden muutokset tulevat parantamaan yhdenvertaisuutta”

Puhalletaan yhdessä diakonia ja vapaaehtoistoiminta
kirkossa vieläkin vahvempaan liekkiin!
Kiitos!